Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Peuterspeelzaal Ukkepuk

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 19 november 2018

Samenvatting

Kinderopvangorganisatie: Peuterspeelzaalwerk Spelentère

LRK-nummer: 133049425

Totaal aantal doelgroeppeuters: 26

De inspectie heeft op 29 oktober 2018 een onderzoek uitgevoerd naar de voorschoolse educatie bij peuteropvang Ukkepuk. De reden voor dit onderzoek is dat de gemeente waarin de peuteropvang is gevestigd, meedoet aan een pilot. In deze pilot Herijken toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang onderzoeken we onder andere of de gemeente en de schoolbesturen zicht hebben op de kwaliteit van de locaties en of zij zorgen voor verbetering van de kwaliteit. Met locaties bedoelen we de peuteropvang en de groepen 1 en 2 van basisscholen. Daarom hebben we op meerdere locaties in de gemeente Vaals een onderzoek uitgevoerd.

Wat gaat goed?
In peuteropvang Ukkepuk gebruiken de pedagogisch medewerkers het programma voor vroegschoolse educatie op een goede manier. Daarbij krijgt taalontwikkeling extra aandacht. Ze houden rekening met de verschillende ontwikkelingsniveaus van de peuters en geven hulp als dat nodig is of schakelen hulp van buitenaf in. Ze bieden een aangename speel- en leeromgeving. De samenwerking met andere organisaties en met ouders verloopt goed.

Wat kan beter?
In de activiteiten met de kinderen zouden de pedagogisch medewerkers de kinderen meer moeten uitlokken om te praten en daarmee te laten horen hoe ver hun taalontwikkeling is vooruit gegaan.
Er wordt nog niet gekeken of de ontwikkeling van alle oudste peuters past bij wat peuteropvang Ukkepuk graag zou willen. Dat is met het nieuwe peutervolgsysteem al wel mogelijk.
Er wordt ook nog niet gekeken naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie. Ook daarvoor zijn sinds kort wel mogelijkheden aanwezig.
Daarnaast zouden de medewerkers meer tijd kunnen nemen om kritisch naar de kwaliteit van hun eigen werk te kijken en te laten kijken, om er nog beter van te kunnen worden.
Tenslotte zou peuteropvang Ukkepuk met anderen in gesprek kunnen gaan over de kwaliteit die ze levert en over waar nog verbetering mogelijk is.

Vervolg
We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

Inhoudsopgave

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek 4

2. Hoofdconclusie en vervolg 6

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie 7

4. Reactie van de houder 12

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op peuteropvang Ukkepuk.

Werkwijze
Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten
We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groepen, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers, zorgcoördinator en de houder van peuterspeelzaalwerk Spelentère. Aan het eind van het onderzoek hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de houder van de kinderopvangorganisatie.

Leeswijzer
In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het

onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

K Kan beter
V Voldoende
G Goed

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderingen weer per standaard bij peuteropvang Ukkepuk.

Conclusie
De kwaliteit van het ontwikkelingsproces binnen de voorschoolse educatie is in deze peuteropvang over het algemeen van voldoende tot goed niveau. Bij de resultaten en de kwaliteitszorg zien we nog kansen voor verbetering. De ontwikkelingsresultaten zijn op dit moment namelijk nog niet te relateren aan gestelde doelen. Binnen de kwaliteitszorg is het wenselijk om aan de hand van eigen kwaliteitsdoelen vast te gaan stellen of die ook behaald worden, te borgen en de kwaliteit te verbeteren waar dat nodig is. De eigen conclusies over de kwaliteit zouden dan gebruikt kunnen worden voor verantwoording en een kwaliteitsdialoog met belanghebbenden.

Context
De peuteropvang Ukkepuk is met twee basisscholen en een kinderopvangorganisatie gehuisvest in de brede school 'De Tamboerijn' in Vaals. In Vaals wonen naast veel Duitssprekende, ook veel anderstalige gezinnen. In Ukkepuk wordt in twee groepen voorschoolse educatie aan geboden.
De peuteropvang constateert met name de laatste jaren een toename van het aantal vve-geïndiceerde kinderen. Het merendeel hiervan stroomt door naar een van beide basisscholen in De Tamboerijn.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD
De GGD-toezichthouder heeft op 18 mei 2018 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

Afspraken over vervolgtoezicht
In ons onderzoek zijn geen tekortkomingen in de basisvoorwaarden voorschoolse educatie geconstateerd. Er zijn daarom geen afspraken nodig voor vervolgtoezicht.

3 . Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek bij peuteropvang Ukkepuk.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod			~
OP2 Zicht op ontwikkeling			~
OP3 Pedagogisch-educatief handelen		•	
OP4 (Extra) ondersteuning			~
OP6 Samenwerking			~

Aanbod (OP1): het aanbod voorziet in een brede ontwikkelingsstimulering met sterk accent op taalontwikkeling
Het aanbod is van goede kwaliteit. Dit vanwege de thematische en planmatige wijze waarop het wordt aangeboden. Het programma Speelplezier is de basis. Omdat er steeds meer kinderen komen met een taalachterstand vullen de pedagogisch medewerkers het programma aan met extra pictogrammen voor veelgebruikte begrippen, die het programma al als bekend veronderstelt.
De groepsruimten zijn aantrekkelijk en uitdagend ingericht met diverse hoeken, waarin de kinderen ontwikkelings- en gebruiksmateriaal terugvinden dat binnen het actuele thema past.

Zicht op ontwikkeling (OP2): de pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van de peuters op de voet
De pedagogisch medewerkers hebben goed zicht op hoe de peuters zich ontwikkelen.
Van de ouders en het consultatiebureau ontvangt de peuteropvang relevante informatie en na de eerste zes weken is er al een eerste gesprek met de ouders over het welbevinden en de ontwikkeling van de peuters. Vervolgens wordt aan de hand van systematische observaties periodiek de brede ontwikkeling van de peuter in beeld gebracht. Dat gebeurt zowel in het gedigitaliseerde peutervolgsysteem als in een persoonlijk logboek met anekdotes en foto's.
Indien de ontwikkeling van een peuter bij de verwachtingen achterblijft, vult de pedagogisch medewerker in het peutervolgsysteem een signaleringslijst in en wordt met de zorgcoördinator besproken welke begeleiding in de groep mogelijk is of welke externe hulp ingeschakeld moet worden.

Naast de korte gesprekjes bij de breng- en haalmomenten zijn op drie momenten (na zes weken, rond 3e verjaardag en bij overgang naar basisschool) ook geplande oudergesprekken over de ontwikkeling van de kinderen. De ouders met wie we hebben gesproken vertellen dat de pedagogisch medewerkers de ontwikkeling van hun kind(eren) goed weten te vertellen en vroegtijdig signaleren als er meer hulp bij de ontwikkeling nodig is.
Een aanvulling bij het zicht op de ontwikkeling is nog mogelijk door per thema ook de beheersing van de kernwoorden in beeld te brengen om daarmee vroegtijdig problemen of vertraging bij de woordenschatontwikkeling te kunnen signaleren.

Pedagogisch-educatief handelen (OP3): de pedagogisch medewerkers stimuleren de peuters in hun ontwikkeling
De pedagogisch medewerkers handelen voldoende stimulerend en bieden een aantrekkelijke en geborgen pedagogische speelomgeving. Aan de hand van het voorbeeldspel, de begeleide activiteiten en de mogelijkheid tot eigen spel nemen de pedagogisch medewerkers de peuters mee in de ontwikkelingsdoelen van het actuele thema. Dat gaat op een speelse wijze, waarbij rekening gehouden wordt met het ontwikkelingsniveau van de betreffende peuters. Alle peuters worden zoveel mogelijk bij de activiteiten betrokken, zonder dwang. De pedagogisch medewerkers spelen met de kinderen en betreden daarbij actief de zône van nabije ontwikkeling. Een aandachtspunt in dit kader is de taaluitlokking bij de kinderen. Nu nog verwoorden de pedagogisch medewerkers de handeling. Ze zijn daarbij veelvuldig aan het woord. De uitdaging ligt nu bij het laten verwoorden door de peuters, zodat daarmee ook vastgesteld kan worden of de peuter het heeft begrepen en zelf ook de thema-woorden al gebruikt.

(Extra) ondersteuning (OP4): peuters krijgen extra hulp als dat nodig is voor hun ontwikkeling
De zorgcoördinator en de pedagogisch medewerkers van peuteropvang Ukkepuk zorgen op goede wijze er voor dat de peuters die dat nodig hebben vroegtijdig doorverwezen ofwel aangemeld worden bij externe instanties als zij zelf niet de gewenste zorg kunnen bieden. Het is daarbij prettig dat er goede contacten zijn met de verschillende instanties en deze ook kortbij (vaak in zelfde gebouw) zijn. De ouders met wie we hebben gesproken hebben verschillende voorbeelden gegeven, waaruit blijkt dat het inschakelen van externe instanties prettig verloopt.
De zorgcoördinator evalueert met de verschillende externe instanties met regelmaat de inhoudelijke zorg die aan de betreffende peuters en ouders is verleend en ook het proces van verwijzing of inschakelen komt daarbij aan de orde.

Samenwerking (OP6): de samenwerking met voorschool en zorgpartners loopt naar wens, met ouders is de samenwerking intensief

Peuteropvang Ukkepuk werkt goed samen met de verschillende partners, onder wie ook de ouders.
De samenwerking met de externe zorgpartners verloopt naar wens en is hiervoor al beschreven. Met beide basisscholen is er op uitvoerend en beleidsmatig niveau constructief overleg en samenwerking, waarbij er zeker nog wel kleine verbeterpuntjes en wensen zijn. Overigens heeft de gemeente in haar vve-beleidsplan haar wensen voor een uitgebreidere inhoudelijke samenwerking verwoord ten behoeve van een doorgaande lijn tussen voor- en vroegschool. Daarvoor is intensivering van de samenwerking met beide basisscholen nodig. De samenwerking met de gemeente wordt ook als constructief ervaren.
De samenwerking met ouders is een voorbeeld voor anderen. Het begint al met het inloopkwartier, waarin ouders meespelen en informatie uitwisselen met de pedagogisch medewerkers. Er zijn tevens kijkochtenden voor ouders en themabrieven met ook informatie voor thuisactiviteiten. Wanneer de peuter de overgang maakt naar een basisschool, vindt de warme overdracht naar de basisschool in bijzijn van de ouders plaats. Tevens wordt de samenwerking tussen ouders en peuteropvang geëvalueerd. De ouders met wie we hebben gesproken zijn tevreden over de wijze waarop zij door peuteropvang Ukkepuk betrokken worden bij de ontwikkeling van hun kind.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•		

Ontwikkelingsresultaten (RV1): er zijn nog geen resultaatafspraken gemaakt
De kwaliteit op deze standaard kan beter. Er wordt nog niet gewerkt vanuit hoge verwachtingen/streefdoelen voor kennis en vaardigheden, die de vve-peuters aan het eind van de peuterperiode behaald zouden moeten hebben.
De aanzetten daartoe zijn echter wel al aanwezig. Het lijkt daarom een kwestie van tijd wanneer het stellen van streefdoelen wel mogelijk is en daarover ook afspraken met bijvoorbeeld de gemeente te maken.
In het peutervolgsysteem kan nu al per ontwikkelingsgebied (bijvoorbeeld taalontwikkeling) zichtbaar gemaakt worden hoeveel procent van de vve-peuters naar verwachting zich heeft ontwikkeld. Dit op basis van het gedetailleerde observatiesysteem. We hebben met de zorgcoördinator en houder gesproken over de mogelijkheden om eigen ambitieuze, maar ook realistisch, streefdoelen te stellen. Daarna is het ook mogelijk om vast te stellen of die doelen gehaald zijn en aan welke 'knoppen' in het ontwikkelingsproces gedraaid kan worden om het gestelde niveau te behouden of te verbeteren.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog	•		

Kwaliteitszorg (KA1): systematische evaluatie van doelen kan beter
Deze standaard beoordelen we als 'kan beter', omdat er nu nog geen kwaliteitsdoelen voor de voorschoolse educatie zijn gesteld. Er zijn daartoe wel belangrijke aanzetten aanwezig. In het document 'Afspraken inzake voor- en vroegschoolse educatie, versie 2018' kunnen de afspraken gezien worden als kwaliteitsindicatoren. Op basis daarvan zou Spelentère een systematiek kunnen ontwikkelen om op basis van eigen of uitbesteed onderzoek vast te stellen of ze haar eigen kwaliteit ook waarmaakt. Samen met de mogelijkheid om de ontwikkelingsresultaten bij de oudste peuters zichtbaar te maken, kan de houder dan over eigen kwaliteitsoordelen beschikken. Ook hier lijkt de realisatie van een eigen kwaliteitssysteem slechts een kwestie van tijd.

Kwaliteitscultuur (KA2): er is sprake van een professionele cultuur
De kwaliteitscultuur is van voldoende niveau. De pedagogisch medewerkers zijn nadrukkelijk opgeleid in het programma voor voorschoolse educatie en de visie die daarachter zit. In het scholingsplan is opgenomen dat de medewerkers zich verder professionaliseren. Dit cursusjaar betreft het onder andere het leren van een ondersteunende gebarentaal.
De kwaliteitscultuur kan nog versterkt worden door elkaar scherp te houden op de gerealiseerde kwaliteit. Nu nog gebeurt dat ad hoc en als de hectiek van alledag niet te hoog is. In de nog te ontwikkelen kwaliteitssystematiek kan collegiale coaching en feedback als structureel onderdeel opgenomen worden. Dat hoeft niet alleen binnen peuteropvang Ukkepuk te gebeuren. Uitwisseling met andere locaties van peuteropvang binnen de stichting kan verfrissend en stimulerend werken.

Verantwoording en dialoog (KA3): de dialoog over ambities en bereikte doelen moet nog plaats gaan vinden
De verantwoording over de geboden kwaliteit van voorschoolse educatie en de dialoog daarover kan beter.
Op dit moment beperkt de verantwoording aan bijvoorbeeld de gemeente zich in het jaarverslag tot de kengetallen over toeleiding en bereik van vve-kinderen en een financieel overzicht.
Kwaliteitsgegevens ontbreken daarin nog. Hiervoor is al beschreven aan welke gegevens gedacht kan worden en dat belangrijke aanzetten daartoe al aanwezig zijn.

4 . Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Wij vinden het rapport duidelijk en zeer herkenbaar.
Wat betreft de kwaliteitszorg kunnen we melden dat we hier een start mee hebben gemaakt. In het nieuwe jaar gaan we aan de hand van de afspraken voor- en vroegschoolse educatie bij elkaar in de groep of op een andere locatie kijken. We toetsen dan of er voldaan wordt aan onze kwaliteitseisen.
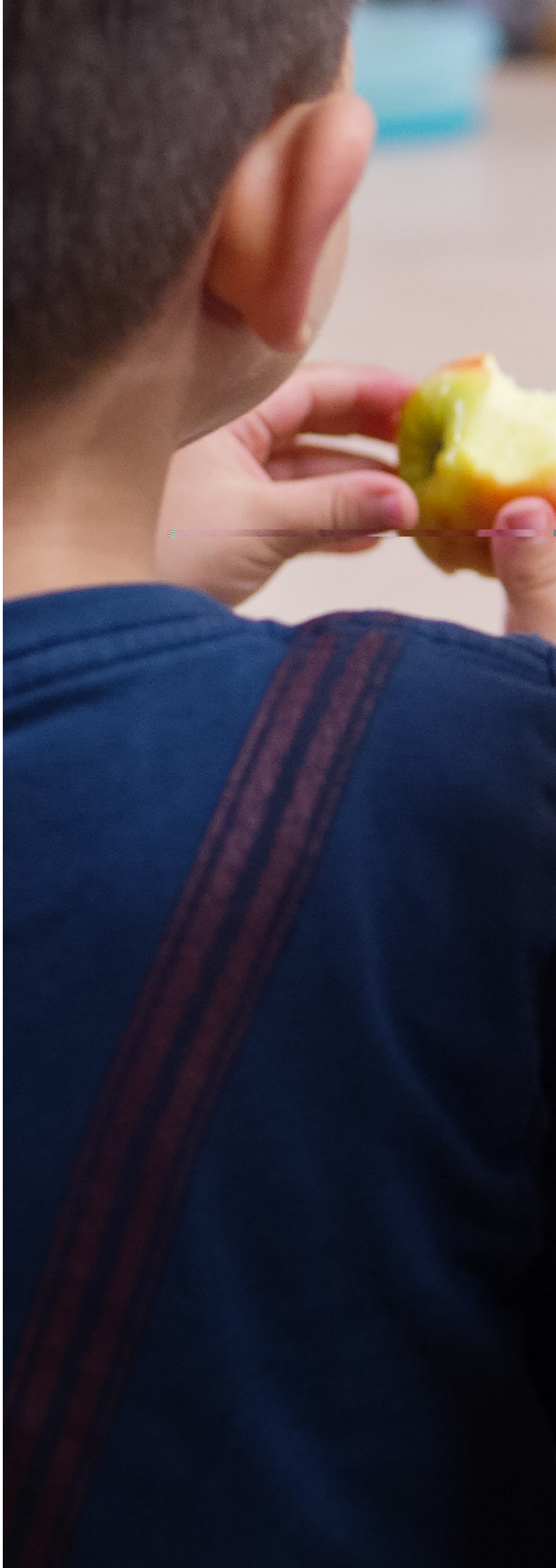
Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060